

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון

פ/25/4990

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון) – הודעה ללקוח על אודות יתרה בחשבון עובר ושב שאינה נושאת ריבית), התשפ"ה–2024

1. הוספת סעיף 4א5 .1 בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹, אחרי סעיף 3א5 יבוא :

"הודעה ללקוח על 4א5. (א) היה חשבון עובר ושב של לקוח ביתרת זכות אודות יתרה בסכום העולה על 15,000 שקלים חדשים אשר בחשבון עובר ושב אינה נושאת ריבית, במשך תקופה רצופה של רבעון שאינה נושאת ריבית קלנדרי לפחות, יודיע תאגיד בנקאי ללקוח על אודות יתרת הזכות בחשבונו, יבהיר כי יתרת הזכות האמורה אינה נושאת ריבית וכי באפשרות הלקוח לבחון חלופות השקעה.

(ב) הודעה כאמור בסעיף קטן (א) תימסר ללקוח בהתאם להוראות סעיף 1א5א(ג).

דברי הסבר

מנתונים של בנק ישראל נמצא כי נכון לרבעון הראשון של שנת 2023 נמצא סכום של כ-535 מיליארד שקלים חדשים בחשבונות עובר ושב של לקוחות תאגידיים שאינם מניבים ללקוחותיהם ריבית. כאשר הכסף נח בחשבון ואינו נמצא בפקדון או בחלופת השקעה אחרת – הוא אינו מייצר ללקוח רווח. מנגד רווחי התאגידיים הבנקאיים מזנקים בזכות אותו כסף שהציבור מחזיק בחשבונות העובר ושב שאינו צובר ריבית. תאגידיים בנקאיים יכולים להפקיד את כספי העובר ושב של לקוחותיהם בבנק המרכזי, ולקבל את הכספים המושקעים בתוספת ריבית בנק ישראל בקירוב. הרווח לפני מס שנובע לתאגידיים הבנקאיים מהכסף שנמצא בחשבונות העובר ושב ואינו צובר ריבית, הוא ריבית בנק ישראל הממוצעת באותה תקופה כפול כמות סכום הכסף שהוחזק בעובר ושב. לחלופין התאגידיים הבנקאיים

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

יכולים להלוות את אותו סכום ולקבל ריבית גבוהה עוד יותר.

דוחות רבעון ראשון לשנת 2023 שפורסמו על ידי התאגידים הבנקאיים חשפו כי רווחיהם הגיעו לסכום של כ-6.3 מיליארד שקלים חדשים. סכום זה הגיע, בין היתר, לאור זינוק של עשרות אחוזים בריבית בנק ישראל בשנה החולפת.

אחת הסיבות שסכומים אלו נגישים לתאגידים בנקאיים לצורך הפקדתם והנבת רווחים גדולים בזכותם, היא נוכח העובדה שחלק מציבור הלקוחות אינו מודע לסכום היתרה הקיימת בחשבון העובר ושב, ואינו מודע לאפיקים אחרים ויתרונות הגלומים בחלופות השקעה המניבות ריבית.

הצעת חוק זו באה להיטיב עם ציבור הלקוחות. לפיכך מוצע לקבוע כי תאגידים בנקאיים יחויבו להודיע לציבור לקוחותיהם על אודות סכומי יתרה בחשבון עובר ושב העולים על 15,000 שקלים חדשים ואינם נושאים ריבית, במשך תקופה רצופה של רבעון קלנדרי לפחות. עוד מוצע כי בעת מתן הודעה כאמור, התאגיד הבנקאי יידע את הלקוח כי באפשרותו לבחון חלופות השקעה. לעניין אופן מסירת ההודעה ללקוח בסעיף 4א5(ב) המוצע, יצוין כי ביום כ"ב בתמוז התשפ"ד (28 ביולי 2024) נכנס לתוקף חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 37), התשפ"ד–2024 (ס"ח התשפ"ד, עמ' 496).

בסעיף 1א5 לחוק שהוסף במסגרת תיקון מס' 37 האמור נקבע, בין השאר, כי הודעה על סיום הטבה בנקאית או על סיום תקופה בהטבה בנקאית מדורגת, תימסר על ידי תאגיד בנקאי ללקוח בכתב, בדרך שמאפשר תקשורת מיידית ונגישה ככל האפשר, כמו גם באופן שבו התאגיד הבנקאי מוסר הודעות לאותו לקוח כפי שהוסכם ביניהם. מוצע לקבוע כי הודעה ללקוח על אודות יתרה בחשבון עובר ושב שאינה נושאת ריבית כאמור תימסר באותו אופן, בהתאם להוראות סעיף 1א5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת ארז מלול (פ/4598/25).

הצעת חוק זהה לפ/4598/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
" בחשוון התשפ"ה (11.11.2024)